

Janez Urh

RIBNICA PRED RIBNICO

Pasijonski romarji vsa romanja pričnemo pri škofjeloških kapucinih. Pred blagoslovom in prvimi koraki je manj ali več priprav, lahko bi govoril tudi o predpripravah. Zame sta ti dve fazi celo bolj zanimivi od romanja samega. Veliko krajev na ta način spoznam prvič. Iskanje prave poti je povezano z mnogimi presenečenji. V pohodniškem smislu je potem romanje le ponavljanje že doživetega. Glede duhovnosti pa ne sme biti bistvene razlike ali hodiš sam ali v skupini.

Posrečeno in tudi koristno se mi zdi večkrat izrečeno mnenje, da je v letih med pasijonskimi predstavami potrebno vzdrževati pasijonsko kondicijo. S tem namenom je Prosvetno društvo Sotočje 15. aprila 2011 organiziralo romanje in ogled pasijona na Viru pri Domžalah. Že takrat sem pomislil, da bi romanje lahko nadaljevali do Ribnice.

V letih 2012 in 2013 smo romarji slabo skrbeli za kondicijo. Na Ribnico sem ponovno pomislil januarja 2013 ob mojem pohodu na Goro pri Turjaku. Vzpon do cerkve sv. Ahaca bi bil prekratek, zato sem se najprej spustil do Bajdinškega slapu, od tu pa v dolino Želimeljščice. To bo verjetno prava trasa za Ribnico, sem si mislil. Res je bilo tako.

Trasiranje poti je dandanes nekoliko lažje kot v preteklosti. Pomagamo si lahko z orodji in podatki spletnih strani. Čeprav je bilo do romanja še daleč, sem na spletu z daljico povezal Loko in Ribnico in si ogledoval možne poti. Njim sem prilagodil pohode v letu 2013.

Moji nedeljski pohodi so pogosto povezani z obiskom cerkva, ki jih ne poznam. Poleg cerkve same me zanima, kako deluje župnijsko občestvo, kakšno pridigo ima duhovnik, koliko je ministrantov, kako zapoje pevski zbor. Ob žegnanjih se izkažejo tudi gospodinje. Tako sem se z mislijo na romarsko pot odpravil na Golo pri Igu ob godu njihove zavetnice, svete Marjete. Zamišljeno sem imel pot iz Drage po dolini in nato vzpon na Golo ter povratek po grebenu. Zaradi jutranjega dežja sem planirano pot skrajšal. Pohod sem pričel v Želimljah. Po markirani poti sem se vzpel do vasi Klada. Ker se je srbski pregovor: »Kartu čitaj, seljaka pitaj!« že velikokrat izkazal za modrega, sem domačina povprašal po najbližji poti na Golo. Svetoval mi je, da nadaljujem po poti naravnost. Kljub mojemu dvomu zaradi kolovoza na karti in v naravi sem upošteval njegov nasvet. Tako kot že večkrat

v preteklosti se je izkazalo, da predvsem mlajši ne poznajo pešpoti in svetujejo pot, kot jo vidijo skozi vetrobransko steklo svojega avtomobila. Pot je bila daljša od planirane, saj sem namesto na Golo prišel na cesto v naselju Škrilje. Zamudil sem polovico maše. V takih primerih se tolažim z mislijo, da poznam začetek in se lahko vključim tudi sredi maše. Nekoliko mi je bilo žal, da profesorja na gimnaziji Želimlje nisem spoznal tudi skozi pridigo.

Na spletu sem si ogledal oznanila salezijancev, ki oskrbujejo več far na robu Ljubljanskega barja. Žeganje pri svetem Rupertu sem izkoristil za pohod po trasi, ki sem jo zaradi dežja opustil ob pohodu na Golo. V meglenem jutru sem parkiral pri Zavodu Malči Belčeve v Dragi pri Kremenici. Ob bližnjem ribniku je bilo že zjutraj veliko ribičev. Šel sem mimo Zavoda in zavil v dolino. Leta 1986 je bila razglašena za naravni spomenik. Tabla na začetku učne poti pri novem ribiškem domu me je poučila, da je v dolini sedem ribnikov. Nastali so umetno v 18. stoletju ob izkopu glin za opeko in zaradi vzreje rib. Kmalu sem naletel na opozorilo, da sem vstopil v območje medveda. Podobne table sem v preteklosti že srečeval na Krimu in si nabral nekaj korajže, zato se tokrat z medvedom nisem obremenjeval. Pot me je pripeljala do osamljene kmetije na koncu doline. Gospodar mi je predlagal dve možni varianti. Najkrajša je pot levo ob travniku in nato skozi gozd. Ker sem imel do maše še dovolj časa, sem se odločil za drugo, daljšo varianto in krenil desno čez travnik. Izbiral sem prave stezice in malo pod vasjo Klada prišel na pot, po kateri sem že hodil na Golo. Od vasi Klada do vasi Sarsko vodi asfaltna cesta po grebenu. Ob pogledu na vasi sosednjih hribov so se prepletali sončni žarki s hitro dvigajočimi se meglicami. Cerkev svetega Ruperta stoji na samem, na gričku severozahodno od vasi. Je lepo obnovljena. Človek se mnogokrat čudi, kako uspejo v zelo majhnih krajih zbrati toliko volje, časa in materialnih sredstev za obnovo. Pogosto je to zasluga enega človeka, župnika ali domačina, ki zna navdušiti ostale krajanje in razseljene domačine, pogosto tudi neverujoče.

Za mano je bil večji del poti tistega dne. Nameraval sem se po gozdu spustiti na cesto Pijava Gorica – Ig. Stezice so me pripeljale do asfaltne ceste. Zavil sem levo proti Igu. Cesta se je vzpenjala bolj, kot sem pričakoval. Ko sem prišel iz gozda, sem ponovno zagledal cerkev svetega Ruperta. Preveč v levo me je zaneslo. Nisem imel volje, da bi se vrnil do križišča z glavno cesto, zato sem zavil na prvo gozdno pot v dolino. Ker mi je po maši domačinka pripovedovala o srečanjih z medvedom, sem bil bolj glasen. Pričakoval sem, da se bo mojega petja ustrašil vsak medved. Pri največjem jezeru v dolini pot zavije proti Dragi. Ker pa bi me lahko spet zapeljala v nepoznano, daljšo smer, sem se odločil, da bom prečkal potoček in se po nasipu jezera vrnil na zjutraj že prehojeno pot.

Dovolj je bilo razmišljanja o različnih variantah poti do Ribnice. Bili smo že v letu 2014. Potrebno je bilo pričeti z resnimi pripravami. Ker sem romanje pri-

Posledice žledu
so občutili tudi
romarji.

Pot je namenjena
samo lastnikom
gozdov ...
in romarjem.

Vlaga v zraku in
pod nogami

pravljaj v okviru Prosvetnega društva Sotočje, sem ponovno poprosil Jožico za pomoč. Na pasijonskih romanjih leta 2009 sva lepo sodelovala. Rabil sem pomoč pri dogovarjanju za prenočevanja. O romanju je obveščala medije in potencialne romarje. Poleg dogovora za blagoslov pri kapucinih sem računal tudi na njeno skrb za duhovno hrano na samem romanju.

Moj pogled na planiranje romarskih poti se s časom spreminja. V preteklosti sem dajal prednost najkrajši poti med dvema krajema in na drugo mesto postavljaj kriterij najmanjše višinske razlike. Tako razmišljanje pa nas pogosto pripelje na prometno cesto in s tem izpostavljanju večji nevarnosti. Cesta med Ljubljano in Ribnico res ni primerna za pešce, zato sem stremel k stranskim cestam in potém. Na ta način romanje postane tudi bolj zanimivo, z več miru, romarji pa se srečajo z manj poznanimi kraji.

Na spletni strani sem izračunal horizontalne razdalje med zamišljenimi prenočišči. Primerjal sem razdalje in ugotovil, da je za prenočevanje Ljubljana preblizu Loke. Ekološko posestvo v Črni vasi bi bilo za romarje preveč potratno, drugih primernih možnosti na severnem delu Ljubljanskega barja pa nisem našel. Prenoišče za prvo noč smo zato iskali na Igu, za drugo noč pa v Velikih Laščah. K odločitvi za Lašče me je poleg primerne dolžine poti drugi in tretji dan romanja nagovarjala tudi misel na odlično hrano v gostilni Pri Kuklju.

Za ozek pas ob trasirani poti sem si izrisal topografske karte v A4 formatu. Klasična karta ni toliko moteča zaradi svoje teže; nahrbtnik postane težak zaradi seštevka številnih drobnih stvari; kot tudi zaradi nepriročnosti velike plahte, še posebej v primeru vetra ali dežja.

Ko človek hodi sam, ni večjih problemov, če malo zaide. Iz izkušenj tudi vem, da si pohodniki ali romarji najbolje zapomnijo tiste dele poti, kjer smo zašli. Kljub temu je bolje, da se romanje odvija po planu, saj smo pogosto časovno vezani na dogovorjeni obed, delovni čas trgovin ali urnik maš. S tem namenom je potrebno vsaj nepoznane dele poti prehoditi ali prevoziti.

Na izvidniški pohod sem šel lepo po vrsti tako, kot sem si zamislil romanje. Prvi dan bomo morali priti iz Škofje Loke do Iga. Odločil sem se, da del poti iz Loke do Sore ne bom preverjal ne peš ne z avtom. Romarji jo že dobro poznamo. Če bi v Sori nadaljevali po isti poti kot na romanju v Ljubljano leta 2009, bi bila ta najkrajša. Da ne bi večkrat hodili skozi iste kraje in se istočasno izognili prometu, sem se odločil za hribovsko varianto preko Katarine. Na pohod sem se odpravil v nedeljo 9. marca. V Soro me je pripeljala žena. Tabla nas z glavne ceste usmeri levo v breg in seznanj, da je do Tehovca eno uro, do Svetega Jakoba uro in pol in do Katarine dve uri. Že takoj na začetku poti so se kazale posledice žledoloma. Drevje je ležalo po tleh, zato nisem šel po bližnjici, meni že poznani stezici. K sreči so tu pridni kmetje že očistili glavno gozdno pot, zato večjih težav nisem imel.

Po uri in pol hoje, ko je v zvoniku odbila 10. ura in se je pričela maša, sem bil na vzpetini nad cerkvijo.

Po maši sem spregovoril še par besed z domačimi pevci. Spoznali smo se nekaj dni pred tem v Žabnici, kjer je njihov prejšnji župnik Simon daroval mašo za starše dveh ali treh bratov in sestre, ki so vsi cerkveni pevci. Kasneje mi je bilo žal, da se z njimi nisem dogovoril za možnost ogleda cerkve na romanju. Glavni oltar in prezbiterij sta delo arhitekta Ivana Vurnika, glavna oltarna slika pa njegove žene Helene.

S Katarine sem pohod nadaljeval po markirani makadamski cesti proti Toškemu Čelu. Srečeval sem nedeljske sprehajalce in pohodnike. Testiral sem, koliko jih pozna planinski bonton, da iz spoštovanja do pohodnika, ki je že osvojil vrh, pozdravi najprej tisti, ki se šele vzpenja. Rezultat ni bil tako slab, precej boljši kot ga poznam s Šmarne gore.

Pot čez Stražni vrh mi ni bila poznana. Najprej sem bil malo v skrbeh, da bi se moral zaradi podrtega drevja vrniti v križišče in se spustiti v dolino Gradaščice. To drugo možnost sem imel v mislih že ob trasiranju poti na spletu, če iskanje poti po grebenu ne bi bilo uspešno. Napravil sem nekaj ovinkov okrog drevja, potem pa se je stanje izboljšalo. Presenetilo me je število pohodnikov, ki jih na tem delu sploh nisem pričakoval. Spoznal sem, da v bližini Ljubljane nista oblegana samo Rožnik in Šmarna gora. Veliko je stezic, za katere ne veš ali se bodo ponovno srečale ali vodijo v eno ali drugo dolino. Moja se je končala pri sadovnjaku. Domačin mi je sicer dovolil, da grem čez njegov vrt in dvorišče na cesto, jaz pa sem se odločil za pot po travniku proti gradu na Bokalcih. Čeprav se danes travniki veliko prej in pogosteje kosijo kot v preteklosti, sem upošteval staro pravilo, da se do svetega Jurija lahko hodi po travi. Na romanju pa bomo že pri vodnem rezervoarju zavili desno na utrjeno pot.

V bližini gradu je podvoz pod avtocesto. Nadaljeval sem po pločniku skozi Vrhovce in mimo nedokončanih blokov, ki jih je gradil Tehnik, takrat že v stečaju. Nedeljski pohod sem zaključil na parkirišču Dolgi most, kje sem počakal ženo za prevoz domov. Za romanje pa sem si zamislil pot mimo viškega pokopališča, zaznamovanega tudi s Plečnikovim delom, nato skozi podhod pod železnico in mimo blokov do trgovskega centra, kjer bomo imeli možnost obnoviti zaloge hrane in pijače ter si privoščili kosilo.

Ena od večjih težav za pohodnike je prečenje avtocest in rek. Pot je potrebno prilagoditi obstoječim podvozom ali nadvozom ter mostovom. Na spletu sem iskal najkrajšo pot čez Ljubljansko barje. Kako priti čez Ljubljano? Na ortofotu načrtu se je kazal obris brvi ali manjšega mostu južno od Črne vasi. Sreča, da sem se zapeljal na ogled. Našel sem železno nosilno konstrukcijo, po kateri so bile splejane cevi plinovoda ali nekaj podobnega. Ocenjeval sem, da bi se celo dalo priti

čez, če bi bila sila. Za skupino s težkimi nahrbtniki pa je to preveliko tveganje. Na romanju bo najbolje v Ljubljani narediti ovinek na najbližji most čez Ljubljanico in nadvoz nad avtocesto, čeprav bo to pomenilo 40 km hoje prvi dan. Poti tovarištva in spominov nisem prehodil. Podrobno sem si jo ogledal na spletu. Ob tem sem se spomnil, da sem moral kot gimnazijec hoditi po njej pred dobrimi štiridesetimi leti.

Naslednjo nedeljo, 16. marca, sem nadaljeval z ogledom. Poti od Ljubljane do Iga nisem imel namena prehoditi, ker sem jo lahko prevozil z avtom. Posebej sem bil pozoren na prvi možni odcep desno, na poljsko pot proti Iški vasi, ki bi nas rešila prometne ceste.

Drugi dan romanja naj bi prehodili pot od Iga do Velikih Lašč. V ožji izbor trase do Želimelj sem uvrstil tri poti. Najprej sem črtal varianto, po kateri sem se peljal z avtom. Čeprav je ta nekoliko daljša, pa ima najmanj vzpona. Bal sem se tudi, da bi jutranja rosa na travnati poti ob potoku zmočila naše čevlje. Ker sem sklepal, da večina romarjev ne pozna jezerc v dolini Drage, sem dal prednost variantama v tej smeri. Končno odločitev sem odložil do romanja. Pot po dolini je najkrajša in najbolj slikovita. V primeru padavin pa bo gozdna pot verjetno blatna, zato bo bolje pri ribiškem domu zaviti proti svetemu Rupertu in nato po cesti skozi Sarsko. V obeh primerih se bomo pred naseljem Klada spustili do Želimelj po markirani bližnjici. Omenjene poti sem spoznal ob žegnanjih preteklo leto, zato nisem čutil potrebe, da bi jih ponovno prehodil.

Po nedeljski maši v Želimljah sem nadaljeval vožnjo po dolgi dolini Želimeljščice. Parkiral sem v vasi Prazniki, kjer sem ta dan pričel s pohodom. Kraj naj bi dobil to ime, ker se je ob praznikih tu zadrževala turjaška gospoda. Po kolovozni poti sem se vzel v vas Mali Osolnik in nato spuščal v dolino Rašice. Ker smo na tem kraju leto poprej pohodniki na srečanje krajanov, ki nosijo ime Selo, zavili preveč desno, sem bil tokrat pozoren na vse odcepe. Na vrhu Cerovca sem ugotovil, da sem bil preveč levo usmerjen. Poti v dolino nisem našel, zato sem se vrnil do razcepa. Ob ponovnem preverjanju poti na karti sem se čudil, kako mi je uspelo zaiti. Šele takrat mi je bilo popolnoma jasno, da bi moral iti po poti ob travniku še 30 metrov, na razpotju pa ne zaviti desno, ampak iti samo naravnost. Ko sem prispel do prvih hiš v Rašici, sem se obrnil in po isti poti vrnil do izhodišča pohoda.

Z avtom sem se zapeljal na drugi konec Rašice, najprej nazaj v dolino, potem pa po strmi cesti mimo turjaškega gradu. Parkiral sem v bližini Trubarjeve domačije in Plečnikovega spomenika. Od tu do Velikih Lašč sem najprej izbiral poti na levi strani glavne ceste. Slučajno pa sem se na predvečer pohoda spomnil na shranjeno vabilo za pohod po Velikolaški kulturni poti. Ta dan sem po njej hodil do Velikih Lašč.

Jakob nabira prve romarske izkušnje.

Zadnji del poti od Nove Štife do Ribnice

Romarji na cilju, na grajskem dvorišču v Ribnici

Zadnji del poti od Velikih Lašč do Ribnice sem pregledal v nedeljo 30. marca. Oznakam Velikolaške kulturne poti sem sledil do cerkve svetega Roka. Kljub opisanim znamenitostim na tem delu poti, sem se namesto spusta v vas Retnje odločil za bližnjico. V vasi Strmec sem nato zavil levo na utrjen kolovoz in ponovno prišel na Kulturno pot, ki se vzpenja iz doline. Na razgledni točki sem si ogledoval hribovje na nasprotni strani doline. Če bi še kdaj šli peš v Ribnico, bi lahko izbrali pot čez Grmado nad Ortnekom.

Pred Dvorsko vasjo mi je vzbudila pozornost kapelica, ker stoji nekoliko stan od poti. Presenečeno sem ugotovil, da je posvečena sv. Donatu. Poznan mi je bil le vreclec s tem imenom v Rogaški. Z vpogledom na splet sem se seznanil, da gre za rimskega mučenca, vremenskega priprošnjika. V Sloveniji je njemu posvečena le cerkva pod Donačko goro.

V vasi sem zavil k cerkvi, posvečeni mojemu patronu, Janezu Krstniku. Namesto prijazne ponudbe domačina, da mi odpre cerkev, sem se dogovoril za ogled čez teden dni. Mojo pozornost je pritegnila še hiša z razstavljenim kmečkim orodjem. Na steni visijo v les vrezani verzi Nika Grafenauerja, posvečeni Mencinovim. Pri njih je preživel otroštvo.

Malo nad Dvorsko vasjo Velikolaška kulturna pot zavije desno, jaz pa sem šel naravnost. Ko gozdna pot prečka makadamsko cesto, bi moral zaviti na medkrajevno cesto. Ker sem na eni od kart videl nakazano pot še naprej, ki bi predstavljala lepo bližnjico, sem poskusil. Videlo se je, da pot v gozdu še uporabljajo, na travniku pa le terenske oblike nakazujejo, da so tu v preteklosti vozili. V naslednjem gozdu je pot spet vidna, vendar zaraščena. Prišel sem do asfaltne ceste in se odločil, da bo bližnjica primerna za romanje. Prav zaradi opisanih detajlov, si je koristno pot ogledati pred skupinskim pohodom.

Najvišja točka tega dne je bila pri Svetem Gregorju. Če sem tisti dan pridelal 200 m višinske razlike, me je čakal skoraj do metra enak spust. Na spominski plošči sredi vasi sem prebral, da na mestu, kjer je stala rojstna hiša Janeza Evangelista Kreka, danes stoji gasilski dom. Na sosednji stavbi je Stane Jarm upodobil kmečka dela.

Preden sem prišel v dolino, mi je uspelo še z eno bližnjico sekati cestno krivino. Pred trgovino v Sodražici sem bil malo po pol dvanajsti. Možnosti, da bi na romanju še ujeli delovni čas trgovine, praktično nisem videl. Bolje bo nakupiti malico že v Velikih Laščah in potem hoditi z zmernim tempom. Poleg tega nas tretji dan, enako kot dan poprej, čaka le 20 km poti. Prav primerni razdalji za prosto soboto in nedeljo. Ob pitju kave sem opazil podružnično cerkev žalostne Matere Božje na Strmci in se odločil, da na romanju ne bomo šli po prej omenjeni bližnjici, saj mi ni bila najbolj všeč. V desnem zavoju ceste bomo nadaljevali pot mimo omenjene cerkve in se potem spustili v Sodražico.

Po ogledu župnijske cerkve sem nadaljeval pohod skozi vasi na desni strani potoka Bistrica. Pred mano bi bila skoraj ravna pot do Ribnice, če si ne bi zamislil ogleda romarske cerkve Marije Vnebovzete pri Novi Štifti. V vasi Lipovšica sem skušal najti krajšo pot od cestnih serpentin. Zavil sem na pot ob potoku in levo čez mostiček. V gozdu sem opazil znamenje. S kakšnim namenom je bilo postavljeno na tem kraju? Stezica se tu konča, zato bo pot ob gozdu bolj primerna za romanje.

Moj spomin na Novo Štifo je povezan s patrom Nikom. Prvič sem se z njim srečal, ko nas je šmarnične romarje iz Žirov prenočil v župnišču, drugič pa mi je ostala v spominu njegova kratka pridiga. Na očitke župljanov je odgovoril z nasvetom, naj pridigo dobro poslušajo in se po njej ravnajo, pa bo zadosti dolga.

Ob spustu so me spremljale kapelice križevega pota. Na razcepu sem se odločil za levo stezo. Pod vznožjem sem ugotovil, da je ta pot nekoliko daljša, zato bomo na romanju prej zavili desno. Preverjal sem še zadnje bližnjice pod vasjo Jurjevica. Ker se vse poti, tako kot je prikazano na kartah, v resnici zaključijo na travnikih, me je čakala asfaltna cesta vse do cilja.

V Ribnico sem prispel prav na grajsko dvorišče. Sodelujoči v pasijonu so se že pripravljali na predstavo. Ko je skupina na moje vprašanje pritrčila, da bodo na tem mestu uprizorili pasijon, sem jim odgovoril, da bom kar tam počakal. Ampak to je bila le moja mala šala. Oni pa so hiteli pojasnjevati, da bo pasijon šele naslednjo nedeljo.

Na trgovini pri avtobusni postaji sem pregledal vozni red. Razlikoval se je od tistega, ki sem ga dan prej preveril na spletu. Kdaj je odhod avtobusa, so mi povedali v gostilni Mihelač. Imel sem še čas za kosilo in s tem možnost preveriti priporočilo stanovskega kolega za romarsko kosilo naslednjo nedeljo.

S prihodom v Ribnico sem prehodil in pregledal večji del planirane poti. Tudi Jožica je opravila dogovorjene naloge. Že v petek bomo pričeli z romanjem. Kakšnih posebnih težav ne pričakujem. Upam, da nas bodo spremljali romarski priprošnjiki in primerno vreme.